

Klara Persson

Önnestad

Gynterberg

1

LKJS acc. nr

Hc 48

1.

Bland Konung Karls drabanter var även Gynterberg
som tycktes vara skapad av stål i ben och mærg.
Bredaxlad, stolt att skåda och reslig som en man
i bland de tappra hjältar den starkaste var han.

2.

Och lyster dig att höra bland andra äventyr
ett enda om ej flera av denna unga fyr.
Nåväl giv akt på sägnen, och lyssna till dess ord.
Dess bragd har ej sin like i söder eller nord.

3.

När Konung Karl den Tolfte bröt upp från Alterstrand
och nalkades till Dresden där Konung August satt
han skilde sig från hären och efter vanans sed
med några få förtrogna och Gynterberg var med.

4.

Men ingen visste målet för denna promenad
förrän man vek åt sidan till Sachsens huvudstad.
Mig lyster sade Kongen, där inne hälsa på.
Jag fruktar ingen fara fastän vi äro få.

5.

Och knappt var ordet talat förrän man tullen hann
och hotade att rida omkull varenda man.
Men vakten fällde vapen och frågte vem det var.
Den Tolfte Karls drabanter, gav Konungen till svar.

6.

Den dagen satt Kong August uti sitt fina slott
i toffler och i nattrock, han mådde icke gott.
Han svalde nyss ett piller och överraskad blev
när Konung Karl den Tolfte igenom dörren klev.

Denna mycket märklige visa har jag
erhållit utan melodi från Klara
Persson, Önnestad. Har inte funnit
den i något sammanhang. Värt att
undersöka? LKJ

7.

Den unge segerhjälten och den besegrade
omfamnade varandra, förunderligt att se.
Som om de varit vänner, de trognaste på jord.
Den gamla fiendskapen omnämndes ej ett ord.

8.

Och Konung August skyndade bort ett ögonblick
att sätta klädedräkten uti konungsligt skick.
I blinken var han åter, befälde fram sin häst
att rida genom staden, alltmed sin höga gäst.

9.

Hur enkel var den ene där han på gångarn satt.
Blå rock med blanka knappar, en låg uppviken hatt,
om midjan läderbältet, som bar hans säkra vän.
Och på hans stora stövlar satt sporrar utav järn.

10.

Den andre åter glänste av purpur och av guld.
Av fjädrar och juveler hans huvudbonad full.
En silverstickad göddel med svärdet från Danmark
med fäste av rubiner nyss tagna ur en ark.

11.

Och folket lopp tillsammans att se det kongapar
vars lov det snabba rykte på trollevingar bar.
Man trängdes att få skåda så minnesvärd en syn
och jubelropen flögo som lärkor under skyn.

12.

Till sist vid Arsenalen man ändade sitt lopp
och i den tunga salen, en mängd av vapen såg.
Allt från den dag då vilden, sin krökta båge bar
och mången gyllne rustning från medeltida dar.

Men ypperst var att skåda en stor metallkanon
med huvud utav silver och kostelig var hon.
En bild av Moses huvud konstnären format av
och därför åt kanonen man namnet Moses gav.

14.

Det är ett segerbyte var Konung August tal.
Det skönaste jag äger uti min arsenal.
Ty själv jag har den tagit allt uti Ungerns land.
Nu skall den icke komma i någon annans hand.

15.

Dess vakt är tvenne hundar pass upp och passar på,
och ingen vågar gäckas med dessa bästa två.
Själv Serbus han var foglig emot en sådan vakt.
Träd icke dem för nära Kong Karl, tag dig i akt.

16.

Men segraren från Norden han log och talte så;
om lust jag därtill hade, jag toge den ändå.
Ty tänkt om mina bossar spelade ett spratt
att stjåla bort din Moses och det i nästa natt.

17.

Till honom August låter försöket stånda fritt.
Jag hatar alla skulder och vill dem bliva kvitt.
Men griper man de djärve, jag lägger dom i rad.
Det skådespel skall fägnas min goda huvudstad.

18.

Dock skämtet snart man glömde, Kong Karl besteg sin häst.
Och Konung August följde till porten med sin gäst.
Där satt inunder valtät ifall man sägnen tror
ett gjutet ljonhuvud med ring uti sin nos.

Där ville fusten visa hur stark han av sig var
grepp tag med högra handen i ringen, höll sig kvar.
Han lyfte sig i sadeln med vänstra handen in
han svängde sina tyglar och sänkte sig igen.

20.

Med segraren från Norden gav Gynterberg en blick
att pröva sina krafter och därtill var han kvick.
Han red inunder valvet, det klang inunder hov
och allas blickar vändes att se den starkes prov.

21.

Med båda händer grepp han i ringen tag med hast.
Och gångaren tillbaka med benen höll han fast.
Sig själv och hästen lyfte drabanten varligt då
de häpne herrar sågo med undran häruppå.

22.

Så talade omsider hans huvudyra nåd
Vhi har man ej begagnat den unges överdåd.
Detlejon som oss plundrat man borde satt i bur
och knappast för en krona det kommit därutur.

23.

Så talade man också uti den svenska här
Var du i rävens kula, var icke räven där.
Min lycka sade Kongen har låtit mig gå fri
jag lita på den ynnest som stod den djärve bi.

24.

Men Gynterberg han tänkte på Karl den ¹²olftes tal
Allt om metallkronan i August vapensal.
Den tänkte han om natten till lägret föra ut
till svenska Kongens läger, den tankten blev beslut.

25.

Så tog han sig en kittel med fett och ister full
Desslikes tvenne nystan av sammantvinnad ull
Därunder lades bränsle, av elden gjordes glöd.
Det smälta fettet fräste med lågan purpurrod.

26.

De stridskamrater lågo och talade medhån
Säg reder du till matsäck när vi går härifrån.
Hur många alnar äter en man som du så rask.
Ät ej för mycket broder, du kan få benikemask.

27.

Men Gynterberg han kokade i spisen utan spjäll
och rörde i sin kittel allt till den sena kväll.
Så tog han sina nystan och lade dem i säck
och klädde sig till bonde, de andra drevo gäck.

28.

Han nalkades till Dresden en lutande gestalt,
som tycktes vara krympling, krokryggig, sned och halt.
Här kommer sent en bonde och är oss till besvär
så talte vakten rusig halvsovande och tvär.

29.

Men Gynterberg han skyndar de långa gators rad.
Det var ej lätt att hitta i denna stora stad.
Till sist vid arsenalen han genom fönstret såg
hur Moses mellan hundar i ena hörnet låg.

30.

Passopp begynte vädra och morade så brått
men Passarpå var stilla och viste tänder blott.
Då knäckte han en ruta så tyst som möjligt var
och rullar sina nystan allt ett åt en och var.

31.

När hundarna de sågo de ville börja glamm
men garnet satt i käften och ljudet kom ej fram.
Snart stod Drabant vid tullen där åter lika trygg.
Men vakten log och sade, vad har du på din rygg.

32.

På torget har jag handlat den grisen som var störst.
Det var ej svårt att välja emedan jag var först.
Jag gifter bort min dotter och det i nästa dag.
Nu har jag skaffat steken och bröllopet gör jag.

33.

Så fick han obehindrat igenom tullen gå
och med sin säck på ryggen han hastigt skyndar på.
Ren dagas det i öster och morgonen den gryr
när med sin tunga börda han in i lägret styr.

34.

Se här är Moses konung gör med den vad du vill.
Låt honom snart predika det duger han väl till.
Då log Kong Karl och sade; jag löser den av dig,
hur har du honom fångat, berätta det för mig.

35.

Och Gynterberg utförligt för härskaren beskrev
hur han i nattens tystnad sitt äventyr bedrev.
Etthundrade dukater av Konungen han fick
och ryktet om den djärve igenom hären gick.

36.

En dag red Lagerkrona drabanterna förbi.
De skyldrade för honom, men Gynterberg lät bli.
Han mumlade i skägget må satan skyldra för
den fegaste i hären, slätt jag det icke gör.

37.

Generalen Lagerkrona av vrede skiftar färg.
Han hoppade ur sadeln och stod för Gynterberg.
Drabanten fick en örfil, rätt blixtrande var den.
Men Gynterberg betalade med samma mynt igen.

Då tog man bort hans värja för krigsrätt blev han stäld.
Och för sitt brott mot lagen till döden blev han fälld.
Uti sitt tält alena han sitter i arrest
då in till honom träder en ärevördig präst.

39.

Dess blickar voro pilar och orden voro svärd.
Han talade om åskan förskräckande en värld.
Av högfärds mod fördärvad av lyckans överdåd,
Bekänn att du har felat, bed Konungen om nåd.

40.

Men Gynterberg han svarte rätt illa har jag gjort
men att om nåd jag beder, det skall ej bliva sport.
Mot Kongen har jag felat, mot lagens majestät
mitt brott förtjänar döden, jag vill försona det.

41.

Därute hördes trumman och Konungen var där.
Hans trogna livdrabanter de skyldrade gevär.
Och Gynterberg han rusade ur tältet ävenså
ty han var van att skyldra när trumman hördes gå.

42.

Han grep sin käre moses och skyldrade härmed
så lätt som om den varit ett stycke torkad ved.
Så lugn och oförfärad inför monarken stod
den väldige drabanten ur ögat lyste blod.

43.

De tappra fällde tårar och Konungen var rörd.
Så talte han med gäddje av sina bossar hörd.
Ditt brott jag nu förlåter, förgät det lumpna kiv
jag löses Moses åter, som lösen tag ditt liv.

44.

Och Gynterberg han böjde sin hjässa ödmjukt ned
likt barnet som vill blidka sin fader sträng och vred.
Han tog sin plats i ledet där han var van att stå
emellan Kolm, Kolombi de oförskräckta två.